Debatt om avmaskningsmedel

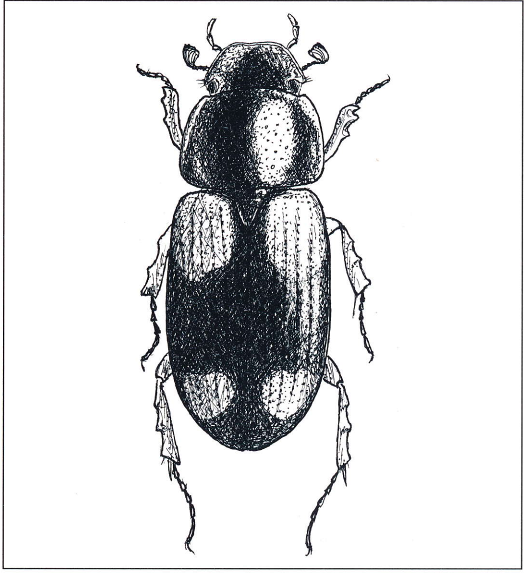
Dagens användning av avmaskningsmedel innehållande nervgifter (avermektiner) som ges till nötboskap och hästar innebär ett hot mot jordbruksmarkens biologiska mångfald och är helt oförenligt med strävan mot ett kretsloppssamhälle.

Nervgifterna följer med ut i dyngan och stoppar all larvutveckling av dynglevande insekter en tid efter behandlingen, Med bolus - kapslar som djuren bär med sig i magen - stoppas reproduktionen under hela betessäsongen. Nedbrytningen av dyngan sker inte på ett naturligt sätt och påverkar återcirkuleringen av näringsämnen till växterna.

Det artrika koprofagsamhället av tordyvlar, månhornsbaggar, dyngbaggar och flugor (viktiga som pollinerare) har minskat kraftigt. Förklaringen till detta kan vara flera. Minskad areal med betesmarker och färre betesdjur framförallt på torra och sandiga områden är några viktiga faktorer. Försvinner dyngbaggarna förlorar vi en viktig ekosystemtjänst. Flera växtarter förlorar sina pollinatörer och naturbetesmarkens ekosystem riskerar att haverera.

Frågan diskuterades vid Sveriges entomologiska förenings årsmöte på Gotland i juni och ett 80-tal insektsforskare och amatörer från hela landet misstänker att de nervgifter som djuren behandlas med är en betydande orsak till koprofagfaunans minskning. Förstagångsbetande ungdjur är de nötboskap som behandlas med avmaskningsmedel. Ett problem är att det är just ungdjur som ofta betar i våra värdefullaste naturbetesmarker exempelvis, torrängar och alvarmarker. Om dessa djur är behandlade kan det få drastiska konsekvenser.

Dagens djur behandlas också med andra avmaskningsmedel samt flugpreparat såsom pouron av pyretroider som man häller på ryggen på djuren och pyretroidlappar i öronen. Effekten av dessa medel är idag i stort sett okänd, vilket entomologerna anser är en ekologisk skandal.

Aphodius quadriguttatus, *en av flera arter dyngbaggar som är beroende av oförstörd spillning av boskap för sin fortplantning. Teckning av Håkan Ljungberg från en inventering av insekter på sandstäpper i östra Skåne, vilken recenseras i nästa nummer av ET.*

Sveriges Entomologiska Förening (SEF) kräver att användningen av avermektiner och andra typer av avmaskningsmedel samt flugpreparaten utsätts för vetenskaplig granskning och att man snarast genomför en miljökonsekvensbeskrivning. Den bör omfatta en analys av effekterna på biologisk mångfald, koprofagfaunan och ängsflorans sammansättning och pollinering, samt näringsämnenas kretslopp. SEF kräver ett omedelbart stopp för användning av medlen som förgiftar dyngan, åtminstone i djur som går på naturbetesmarker, tills dess effekterna utretts. Medlen som idag klassas som läkemedel måste klassas som kemiska bekämpningsmedel.

För Sveriges Entomologiska Förening
Markus Forslund